

Az ógyallai Parabola című havonta megjelenő lap és írásai

A Parabola. ógyallai közéleti havilap 2019-ben a hatodik évfolyamát érte meg, 2019-ben Pápes Jolán főszerkesztő társat kapott Bagin Árpád személyében, aki korábban is szerzője volt a lapnak. Az egyes témaköröknek, amelyek visszatérők, állandó szerzői vannak. A Szerkesztői levél beavat a lapkészítésbe, személyesen, végül jó olvasást kívánva. Foglalkozik a lap a felvidéki értékekkel, elsősorban – természetesen – az ógyallaiakkal, amiből akad bőven, új örömteli híre a településnek a Konkoly-Thege Miklós családi sírboltjának felújítása. Mindig megszólal a lap intézéseket elősegítendő, így Pápes Jolán a Magyar igazolvány intézéséről ír, friss élménye alapján. A Növényvédelem rovat – a 9. számban épp A dió kártevői és betegségeiről szól, Sedliakné György Ilona közli a legfontosabbakat, és ez felénk is jó tudnivaló. A lapból a keresztretjvény és vicc sem hiányzik, utolsó oldalán pedig az Eseménynaptár tudósít a várható eseményekről. Mert Ógyalla és Pápa testvérvárosok, és látogatjuk egymást kulturális hírvivő-hozóként is, egymás lapjaiból is idézünk. „2019-ben a Parabola-ban a Jókai Mór humora című Ács Anna írást közölték folytatásokban a Szélesvíz folyóirat V. évfolyam 2. számából.”

Az alábbiakban a két főszerkesztő egy-egy írásával tesszük érzékletessé munkájukat és a lap színvonalát.

Bagin Árpád Szent László kora és kultusza^{1*}

A közelmúltban egy igényes mű került kiadásra, amelyben számos kortörténeti és művészettörténeti tanulmány kapott helyet. Ami elsőre megragadta a figyelmemet, az a Kárpát-medencei Szent László-templomok és -kápolnák feltüntetése egy térképen. A jegyzéket összeállította: Ribi András, a térképet tervezte: Nagy Béla. A szóban forgó kötet bibliográfiai adatai a következők: Szent László kora

és kultusza. Tanulmányok Szent László tiszteletére. Szerkesztette: Kerny Terézia, Mikó Árpád, Smohay András. Magyar királyok és Székesfehérvár V. A Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum kiadványai 13. Székesfehérvár, 2019. 327–328.

Ribi András egy kis tanulmányban beszámol a Szent László védelme alatt álló templomokról. A 303 Kárpát-medencei Szent László védőszenttel rendelkező objektumok mellett továbbiakat is számba vesz. Nekünk máris hiányozhat a térképről a Komárom-Kavai kápolna, de a tanulmányból megtudjuk, hogy Litvánia vilniusi székesegyházában Szent László király a társvédőszent, de van itt egy oldalkápolnája is. Ha átmegyünk az amerikai földrészre, hat Szent László-patrocíniumot találunk. A kanadai Courlandben, Buenos Airesben, az ohioi Westlakeben pl. 1885-ben alapították a szlovák katolikusok számára, Chicagóban pedig a lengyelek alapították, ezen kívül még találunk New Jerseyben New Brunswickban és Connecticutban South Norwalkban. A szerző közli, hogy Szent

* A felvidéki Ógyalla Parabola című újságjában megjelent írás.

Imrének 204, Szent Istvánnak 438 patrocíniuma/temploma létezik a Kárpát-medencében. Ribi András nagyon izgalmas témát is felhoz, mégpedig a legrégebbi Szent László-templomnak a kérdését, amelyre pontos választ további kutatásokkal tudnánk mondani, de az szinte biztos, hogy az Árpád-korból 28 Szent László patrocíniumot ismerünk.

Számomra egy másik izgalmas téma Szent László lányának, Piroskának a bemutatása, amellyel a kötetben Nagymihályi Géza foglalkozik. Szent Eirénét/Piroskát az isztambuli Hagia Sophia mozaikja legistenfélőbb császárnéként ábrázolja (1118). A magyar királylány pirososzgás arca, szépsége, hajviselete alapján egyéni portré lehet. Egy másik mozaikja a velencei Szent Márk-templomban található az ún. Aranyfalon, szintén az Isten-szülő mellett.

Szent László „1050 körül tért haza Lengyelországból, és 1077. április 24-én Pozsonyban választották királlyá. VII. Gergely pápa azonban csak 1079-ben ismerte el. Szent László azonnal hozzálátott az államszervezet, a törvények és a gazdaság rendezéséhez. Törvényei szigorúbbak voltak Szent István intézkedéseinél, a nemesekkel és főpapokkal sem tett kivételt. Három törvénykönyve nagyrészt a tulajdon elleni vétségekkel foglalkozik, de szól az egyházi törvénykezésről, a templomi menedékhelyekről és a peres ügyekről. Megerősödött a gazdaság, rendszeresé vált a lakosság vallásgyakorlása.” A Bizánci Birodalomban „1025 és 1081 között 15 császár uralkodott, megbénult a központi hatalom.” I. Alexios Komnénos császár (ur. 1081–1118) „teljesen helyreállította a Bizánci Birodalom hatalmát.” Halála után fia, II. Jóannés Komnénos (ur. 1118–1143) lépett trónra. 1105–1106 fordulóján feleségül vette Piroska-Eirénét (*1088). A házasságból 4 fiú és 4

leány született. „Öten még anyjuk életében meghaltak.” Piroska, a Kelet nagy szentje, élete végén mint szerzetesnő halt meg 1134-ben, Xené, azaz Idegen néven. „Hatalmas, a törökök által kifosztott szarkofágja a Hagia Sophia belső narthexében található.” Piroska a Mindenhatóról (Pantokrátor) elnevezett monostort alapított (mára csak a templomok maradtak meg, Isztambul), ahová elsőként temették. 2012-ben a török állam megkezdte a felújítási munkálato-

kat. Az attemplomban a feltételezések szerint Eiréné gyermekeinek szarkofágjai találhatóak. „Idegen voltál a hatalomban, jövevény a királyi palotában, ó szentéletű. / Levettén a bíborpalástot, otthonra találtál az Ítéző Uralkodó templomában. / Anya lévén hajlékot adtál a kegyes Istenszülőnek, ki átöleli a Gyermeket, a mindenség Urát. / Ezért az Angyalok Vezérével együtt könyörögj Krisztushoz, / hogy irgalommal várja trónjánál a téged tisztelőket.”

Pápes Jolán MARTFESZT kicsit másképp – martosi Esterházy Akadémia

Immár hagyománnyá vált, hogy július első hetében Martos ad ott-hont a Martfeszt elnevezésű zenés, folklór és táncos fesztiválnak, mely nemcsak a szórakozásról, bulikról és koncertekről szól, de délelőttönként igazán érdekes előadások helyszíne is.

Hivatásunk magyar, küldetésünk európai! – a martosi Esterházy Akadémia mottója, melyet volt szerencsém személyesen is megtekinteni egy egész napos információ gyűjtés keretén belül. Kérdezhetnénk: miért éppen az Esterházy nevet kapta az Akadémia? Bevallom őszintén, hogy gróf Esterházy Jánosról én semmit nem tudtam. Az iskolában nem tanultunk róla, és ma sincs elég kiadvány, cikk vagy könyv, melyeknek segítségével bővíthetnénk tudásunkat. Nagyon örülök, hogy ezt a nyári napot arra szántam, hogy mindezt bepótoljam.

Gróf Esterházy János 1901-ben született a mai Felvidéken, Nyitra-újlakon. Édesanyja lengyel grófnő, édesapja Esterházy nagybirtokos. A család a Trianoni szerződés után birtokai 80 %-át elveszítette. Már nagyon fiatalon a politikai élet meghatározó alakja volt. Volt az

Országos Keresztény Szocialista Párt elnöke, Csehszlovák Parlamenti képviselő, az Egyesült Magyar Párt ügyeleti elnöke. Kassa képviselőjeként megalakította a Szlovenszói Magyar Pártot, kiadta az Új Híreket, majd a Magyar Hírlapot, Pozsonyban létrehozta a Madách könyvkiadót.

Miniszter is lehetett volna a Csehszlovák Kormányban, de elutasította Beneš ajánlatát, mivel a politikusok semmibe vették a magyar kisebbség jogait és sérelmeit, melyekért és melyek orvoslásáért ő kitértően küzdött. Felszólalásaiban elítélte a kivégzéseket, az iskolák és templomok bezárását. Bírálta a személyi kultuszt, elhurcoltatást, koncentrációs táborokat. Képvisele a magyar kisebbséget, védte annak jogait és szükségleteit. A zsidóság kitelepítéséről szóló törvény ellen szavazott. A II. világháború alatt zsidók, csehek, szlovákok, magyarok és lengyelek százait segítette a szökésben, bújtatta őket a házában, ételt és iratokat szerzett nekik. Őt magát is körözte mindezért a Gestapo, ezért hónapokig bujkált, nyomorgott. Tartotta a kapcsolatot a megmentett emberekkel és családokkal. Miután elkapták, Gustav Husák letartóztatta, és kiadták őt az oroszoknak, ahol 10 évre munkatáborba küldték a Szibériai Gulágra. Itthon halálra ítélték, de amnesztiával életfogytiglanra változtatták az ítéletet. Csehszlovákia szerte sok börtönben raboskodott. Felvállalta szenvedéseit az otthon maradottakért, imádkozott a népért, reményt adott a börtönben sínylődőknek, tartotta bennük a lelket, példaképük volt. Vasárnap az ellenségeiért és fogva tartóiért imádkozott. 1957-ben, 56 évesen hunyt el egy cseh börtönben. A legjelentősebb magyar mártír politikus volt. A 90-es évek végén leánya kezdeményezésére a Magyarok Világszövetsége és Morvaország magyarjai segítségével jelképes sírt emeltek a Mírov-i rabtemetőben.

Paulisz Boldizsár, alsóbodoki lakos, az ottani szakközépiskola alapítója és építője gondolt egy szépet, és saját birtokán 2012-ben elkezdte a Húség keresztútja faszborsorozat készíteni, 2013-ban Esterházy-sziklasírt, majd felépítette a Szent Kereszt Felmagasztalása kápolnát. Nagyrészt önerőből, baráti segítséggel, s némi támogatással elkészült Esterházy János végső nyughelye, és 2017-ben haza kerülhetek az urnába helyezett jelképes hamvai. Csak jelképes, ugyanis egy közös rabsírból tettek kevés földet az urnába, hogy ne legyen üres. A zarándokhely hangját az alsóbodokiak elvitték a Vatikánba, ahol a pápa megáldotta. Paulisz Boldizsár az Esterházy János Szülőföldjéért Egyesület vezetője volt. Munkásságáért megkapta a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét, Esterházy-díjat és tavaly nyáron elhunyt testét a kápolnában temették el gróf Esterházy János hamvai mellé.

Esterházy János szülőföldhöz való ragaszkodása példaértékű volt, sosem a könnyebb utat választotta, hanem a helyes utat. A Vatikántól Servus Dei – Isten Szolgája tiszteletbeli címet kapott. 2018-ban a Vatikán engedélyezte a Boldoggá avatási eljárás megindítását, s idén elkezdődhetett a boldoggá avatási per. Egy fiatal házaspár: Sztruhár Izrael Diána és férje, Sztruhár György könnyekig megindító dokumentumfilmet készített gróf Esterházy János életútjáról. Gubik László, Popély Gyula Esterházy-kutató és Molnár Imre történész közreműködésével. A filmben Giovanni, Esterházy unokája meghatóan mesél nagyapjáról, ahogy azt édesanyjától hallotta.

A martosi Esterházy Akadémia egy útmutató, magyarságunk büszkesége. Nézzünk fel e névre, hiszen az ő tettei is bizonyítják, hogy ha hiszel valamiben, össze kell fogni, kitartani és fel kell tenni rá az életedet!